

Pytania konkursowe

(Wybór z zestawów pytań przygotowanych do części pisemnej finału etapu centralnego ogólnopolskiego konkursu wiedzy o Stanisławie Staszicu i jego epoce w latach 1994-2006)

A. Pytania dotyczące biografii Staszica

1. Kto scharakteryzował usposobienie Staszica słowami: „ujawnił się jego charakter twardy, ostry, porywczy i popędliwy”?
2. Jaką miejscowość opisywał Staszic tymi słowami: „Jak tu dobrze! W tej dzikiej kniei, w borów środku! / Jaka spokojność w mojem czuciu i myśleniu! / Zda mi się, zem tu więcej zbliżon do natury”.
3. W swoich wędrówkach po kraju Staszic interesował się nie tylko geologią, ale zbierał także informacje o stosunkach gospodarczych, społecznych, z dziedziny etnografii, techniki itp. W dziele *O ziemioródtwie Karpatów i innych gór i równin Polski* pisał m.in.: „To pasmo jest w krajach polskich najbogatsze. W nim natura z całą szczodrością zdziałała to wszystko, czego ludziom mężnym potrzeba”. O jakich ziemiach jest mowa w tym fragmencie?
4. W którym roku oddany został do użytku klasycystyczny pałac przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie (będący siedzibą Towarzystwa Przyjaciół Nauk do 1832 – dziś siedziba PAN), zbudowany z inicjatywy i przy finansowej pomocy Staszica?
5. Kiedy i gdzie Staszic wypowiedział słynne słowa: „Paść może i naród wielki, zginąć nie może, tylko nikczemny”?
6. Staszic obserwował obrady Sejmu Czteroletniego, ale nie był świadkiem uchwalenia Konstytucji 3 maja. Dlaczego?
7. Jak nazywała się i jaki miała pseudonim literacki poetka i powieściopisarka, która mieszkała w domu, w którym mieszkał również Staszic?
8. Pałac w Warszawie, w którym od 1802 r. mieszkał Staszic, zapisał się wielokrotnie w naszej historii. Który z naszych znanych poetów, w jakim wierszu i jakie wydarzenie historyczne, mające miejsce w tym pałacu, utrwalił?
9. Kto został pierwszym prezesem Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego?
10. Podaj pełną nazwę i rok utworzenia pierwszej w Polsce uczelni rolniczej powołanej z inicjatywy Staszica i Tadeusza Mostowskiego?
11. Jak nazywała się pierwsza w Polsce utworzona przez Staszica organizacja zawodowa?
12. Gdzie z inicjatywy Staszica została zbudowana wzorcowa osada robotnicza złożona z 30 domków, szkoły i hotelu?
13. Podaj pełny tytuł *Przestróg dla Polski*.
14. Które ze swoich dzieł Staszic zakończył wezwaniem: „Waleczny narodzie! Przestrzegam, użytkuj z czasu”?

15. Kiedy Staszic po raz pierwszy zetknął się z księciem Ksawerym Druckim-Lubeckim? Podaj rok i nazwę urzędu, w którym razem pracowali?
16. Na początku 1813 r. po zajęciu Księstwa Warszawskiego przez wojska rosyjskie Staszic wyjechał z Warszawy. Gdzie i do kogo wyjechał – podaj nazwę miejscowości i nazwisko osoby, która gościła Staszica?
17. Kiedy Staszic był uczniem szkoły wojewódzkiej w Poznaniu jej rektorem był znakomity fizyk i astronom – on pierwszy zainteresował Staszica naukami przyrodniczymi. Podaj jego nazwisko i wpisz tytuł jego największego dzieła naukowego, które przez kilkadziesiąt lat było podręcznikiem fizyki w polskich szkołach.
18. Towarzystwo Przyjaciół Nauk miało trzech prezesów – podaj ich nazwiska i lata, w których sprawowali ten urząd.
19. Podaj nazwy wsi, które – obok części miasta Hrubieszowa – należały do Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego?
20. Kiedy i w jakich okolicznościach Staszic wystąpił publicznie po raz ostatni? Podaj dokładną datę (dzień, miesiąc, rok).
21. Które ze swoich dzieł Staszic rozpoczął słowami: „Powień, jakim człek człeka sposobem ujarzmi i jak ludzki ród znowu swe prawa odzyska”?
22. Późną jesienią 1815 r. podczas pobytu cara Aleksandra I w Warszawie Staszic ofiarował mu swoje najnowsze dzieło. Podaj jego tytuł.
23. Podaj nazwy miast uniwersyteckich, które Staszic odwiedził w czasie swojej pierwszej podróży zagranicznej (1779-1781).
24. W trakcie swych podróży Staszic co najmniej dwukrotnie zwiedzał kopalnię soli w Wieliczce. W których latach?
25. W trakcie swej tatrzańskiej wyprawy w 1805 r. Staszic wszedł na kilka górskich szczytów – podaj nazwy dwóch z nich.
26. Zanim w Warszawie powstało Towarzystwo Przyjaciół Nauk, przyszli jego członkowie spotykali się w domach trzech znakomych osób, późniejszych członków założycieli TPN. Podaj nazwiska tych osób.
27. Kto i kiedy wypowiedział słynne słowa: „Zawsze takie Rzeczypospolite będą, jakie ich młodzieży chowanie”?
28. Który z wybitnych polskich uczonych scharakteryzował dzieło Staszica *O ziemiórództwie Karpatów i innych gór i równin Polski* słowami: „Książkę Staszica przeczytałem naprawdę jednym tchem”? Podaj imię i nazwisko tego uczonego oraz reprezentowaną przez niego dziedzinę nauki.
29. Gdzie Staszic mieszkał w Warszawie od końca 1802 r. aż do śmierci?
30. Podaj nazwę „najpracowitszej z polskich rzek” – jak o niej pisał Staszic.
31. Podaj pełny tytuł wydanej przez Staszica broszury *O statystyce Polski*.
32. W którym roku odsłonięto w Warszawie pomnik Kopernika?

33. Jako członek Dyrekcji Edukacji Narodowej Staszic wprowadził w roku szkolnym 1813/1814 w szkołach departamentowych szczególny rodzaj egzaminu, który miał być przepustką do szkoły wyższej. Jak nazywał się ten egzamin?
34. W którym roku powstało Towarzystwo Dobroczynności, którego współzałożycielem był Staszic?
35. Kto projektował popiersie z brązu umieszczone na grobie Staszica?
36. Jakie „wyłączne zasługi” przypisywał Staszicowi Józef Elsner?
37. Abraham Stern – wynalazca „maszyny do liczenia i wyciągania pierwiastków” – był pradiadem znanego poety, dramatopisarza i publicyisty. Podaj jego imię i nazwisko.
38. Jaki tytuł nosiło czasopismo wydawane przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk?
39. Wielką rolę Staszica w rozwoju przemysłu na ziemiach Królestwa Polskiego historycy uzasadniają m.in. wzrostem ogólnej liczby zakładów górniczych i hutniczych za czasów „jego rządów”. O ile te liczby wzrosły?
40. W którym roku i w jakich okolicznościach Staszic składał rezygnację z funkcji prezesa Towarzystwa Przyjaciół Nauk?
41. W jakim dokumencie opracowanym przez Staszica jest mowa o obowiązku nauczania młodzieży w zakładach rzemieślniczych i przemysłowych?
42. W którym roku powstało Towarzystwo Przyjaciół Nauk?
43. Nawet w ostatnich dwóch latach swojego życia, mimo podeszłego wieku i złego stanu zdrowia, Staszic nie odmawiał udziału w życiu publicznym. Wymień dwie funkcje, które przyjął w listopadzie 1824 i styczniu 1825 r.
44. Którą z poznanych uczelni Staszic opisał słowami: „Zdziwiło mnie niezmiernie, że szkoła główna, tak sławna, tak starożytna, a tak opustoszała, tak próżna, niemająca ani gabinetu fizyki, machin, historii naturalnej, zgoła żadnych naukowych zbiorów, prócz jednej biblioteki, która, jak ze stosu książek na kupie leżących miarkować mogłem, zdawała się dosyć wielka, ale nieulożona, niespisana od niepamiętnych czasów”.
45. Stanowisko guwernera w domu Zamoyskich nie było pierwszym tego rodzaju piastowanym przez Staszica. W czyim domu był guwernerem wcześniej?
46. W *Przestroгах dla Polski* czytamy m.in.: „Szlachta w Polsce są to sami pijacy, jurgieltnicy, zdrajcy, marnotrawcy, łakomcy, podli, lekkomyślni, tyrani pospólstwa; miliony ludzi bez praw, bez sprawiedliwości jęczą pod ich despotyzmem”. Czyją opinię Staszic zacytował?
47. „Salus reipublicae suprema lex esto” – tymi słowami kończy Staszic *Przestrogi dla Polski*. Co te słowa oznaczają?
48. Ile rozdziałów liczą *Przestrogi dla Polski*?

49. W *Uwagach nad życiem Jana Zamoyskiego* Staszic krytycznie wypowiedział się o pracy starostów. Pisał m.in., że w grodach nie dba się o archiwa. Był pod tym względem jeden wyjątek. Podaj nazwisko starosty i nazwę miasta, o którym Staszic pisze: „Gród porządny, archiwum w najlepszym urządzeniu znalazłem”.
50. W sierpniu 1791 r. podczas wielomiesięcznego pobytu w Wiedniu Staszic oglądał pokazy lotów balonem. Jak nazywał się organizator tych lotów?
51. W okresie Królestwa Polskiego Staszic nie tylko podpisał postanowienie wprowadzające cenzurę wszelkich druków, ale sam ocenzurował rozprawę, która miała być czytana na publicznym posiedzeniu Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Podaj tytuł tej rozprawy i nazwisko jej autora.
52. W którym roku i gdzie Staszic poznał Tadeusza Kościuszkę?
53. Które ze swoich dzieł Staszic opatrzył podtytułem „Poema dydaktyczne”?
54. Na jakiej uczelni Staszic uzyskał tytuł doktora obojga praw?
55. Warszawa zawdzięcza Staszicowi dwa pomniki. Jednym z nich jest pomnik Kopernika. Podaj nazwę drugiego pomnika.
56. Rodzina Stasziców osiadła w Pile prawdopodobnie na początku XVII w. Jakie imię nosił pierwszy przedstawiciel tej rodziny odnotowany w kronikach Piły?
57. Przed utworzeniem Uniwersytetu Warszawskiego na ziemiach polskich w granicach przed rozbiorami istniały już cztery szkoły wyższe. Podaj nazwy miast, które były siedzibami tych uczelni.
58. W którym roku i kto podpisał rozporządzenie o likwidacji Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego?
59. W którym roku i za jaką kwotę Staszic zakupił dobra hrubieszowskie?
60. Podaj imię i nazwisko autora „Słownika” dołączonego do wydanego w 1955 r. reprintu dzieła Staszica *O ziemiórództwie Karpatów i innych gór i równin Polski* (seria „Klasyki geologii polskiej”)?
61. Z ilu rozpraw składa się dzieło Staszica *O ziemiórództwie Karpatów i innych gór i równin Polski*?
62. Gdzie i kiedy Staszic dowiedział się o zawarciu przez sąsiednie mocarstwa traktatu o trzecim rozbiorze Polski?
63. Jeden z wybitnych geologów sprowadzonych z Saksonii i zatrudnionych przez Staszica w kieleckiej Akademii Górniczej (wykładał chemię i hutnictwo, a później także górnictwo) w 1824 r. przedstawił – na zlecenie Lubeckiego – krytyczną ocenę pracy Staszica na stanowisku dyrektora Wydziału Przemysłu, Kunsztów i Handlu. Podaj imię i nazwisko tego geologa?
64. W którym roku Staszic związał się z ekskanclerzem Andrzejem Zamoyskim?
65. W którym roku Staszic wydrukował po raz pierwszy swoje tłumaczenie dzieła Buffona *Les époques de la nature*?
66. W jakich latach Staszic był proboszczem w Turobinie?

67. W którym roku podjęto decyzję o likwidacji Głównej Dyrekcji Górniczej?
68. W którym roku Staszic przepisał na siebie dobra hrubieszowskie kupione wcześniej na nazwisko Sapiehów?
69. W którym roku Wawrzyniec Staszic, ojciec Stanisława Staszica, jako burmistrz Piły otrzymał tytuł Sekretarza Jego Królewskiej Mości?
70. W którym roku Staszic przyjął niższe święcenia kapłańskie?
71. W którym roku Staszic ukończył studia teologiczne w poznańskiej szkole wojewódzkiej zwanej Akademią Poznańską?
72. W którym roku ukazała się pierwsza publikacja Staszica (*Religia Racine'a*)?
73. W którym roku Staszic, po otrzymaniu doktoratu, stał się nauczycielem akademickim w Akademii Zamojskiej?
74. Kiedy Staszic ogłosił po raz pierwszy swoje *Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego*?
75. W którym roku Staszic skończył pisać i wydrukował *Przestrogi dla Polski z teraźniejszych politycznych Europy związków i z praw natury wypadające, przez pisarza Uwag nad życiem Jana Zamoyskiego*?
76. W jakich latach Staszic przebywał wraz z Konstancją Zamoyską i jej rodziną w Wiedniu?
77. W którym roku Staszic na licytacji w Krakowie kupił dobra szydłowieckie dla księżnej Anny Sapieżyny?
78. W jakich latach istniało Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Warszawie, którego jednym z pierwszych członków był Staszic?
79. W którym roku Staszic po raz pierwszy przewodniczył posiedzeniu TPN?
80. W którym roku rozpoczęła działalność szkoła lekarska w Warszawie, której pierwszym prezesem Rady Szkoły został Staszic?
81. W którym roku Staszic wydał broszurę pt. *Do sejmu. Co się z nami stanie? Co nam we wszystkich działaniach na pierwszej uwadze mieć należy?*
82. W którym roku została powołana przy Uniwersytecie Warszawskim Szczególna Szkoła Leśnictwa, którą kierował Ludwik Plater, członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk?
83. Podaj datę (dzień, miesiąc, rok) inauguracji Szkoły Przygotowawczej do Instytutu Politechnicznego.
84. W którym roku Staszic założył tzw. kasy brackie górnicze, stanowiące zaczątek ubezpieczeń społecznych?
85. W którym roku została uruchomiona huta „Aleksander” w Białogonach (z okazji jej otwarcia wybito specjalny medal poświęcony cesarzowi z napisem „I kruszcom Polski zajaśniało słońce”)?
86. Kiedy Staszic napisał testament? Podaj dokładną datę (dzień, miesiąc, rok).

87. W jakim mieście Staszic zainicjował akcję brukowania ulic?
88. Podaj tytuł dzieła, które Staszic wydał bez pozwolenia cenzury, tj. nielegalnie.
89. Staszic jako wychowawca dzieci Andrzeja Zamoyskiego miał otrzymywać wysoką pensję. Ile ona wynosiła i przez jaki okres miała być wypłacana?
90. Staszic od grudnia 1815 r. był członkiem Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Komisja ta była jednym z ministerstw Królestwa Polskiego. Ile takich komisji tworzyło rząd Królestwa?
91. Po objęciu tronu polskiego przez Stanisława Augusta Poniatowskiego jeden z najważniejszych urzędów Rzeczypospolitej objął Andrzej Zamoyski. Jaki to urząd?
92. Kto z członków Towarzystwa Przyjaciół Nauk został po śmierci Staszica prezesem tej organizacji?
93. Jak nazywał się podróżnik, autor *Podróży po krajach słowiańskich*, członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk, który – obok Staszica – zajmował się badaniami geologicznymi?
94. W jakim czasie wybudowano siedzibę Towarzystwa Przyjaciół Nauk ufundowaną przez Staszica, do dzisiaj zwaną Pałacem Staszica? Podaj miesiące i lata.
95. Jak nazywała się wieś, z której Staszic czerpał dochody jako kanclerz kolegiaty szamotulskiej?
96. Podaj nazwę województwa (w obecnym podziale administracyjnym kraju) oraz nazwę rzeki, wzdłuż której Staszic planował utworzyć „ciąg fabryk żelaznych”.
97. Jak nazywał się wygolony krążek na głowie, jaki nosił duchowny katolicki oraz kiedy Staszic uzyskał ten „znak kapłaństwa”?
98. W latach 1779-1781 Staszic odbył studia przyrodnicze. Podaj nazwę uczelni i nazwiska jego profesorów.
99. Podaj imię i nazwisko pierwszego wójta – administratora dóbr Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego.
100. W którym roku Staszic rozpoczął swoją wieloletnią pracę w urzędach publicznych?
101. Podaj datę objęcia przez Staszica urzędu kanclerza kolegiaty w Szamotułach.
102. Kto przemawiał w dniu pogrzebu nad trumną Staszica?
103. Kim był Jan Kanty Łuba?
104. Gdzie – zgodnie z wolą Staszica – miało być pochowane jego ciało?
105. Kiedy i przez kogo ogłoszone zostały obchody „Roku jubileuszowego z okazji 250-lecia urodzin Staszica”?
106. Jaki organ władzy państwowej podjął uchwałę z dnia 17 marca 2005 r. w sprawie uczczenia pamięci wielkiego Polaka Stanisława Staszica?

107. Po opublikowaniu przez Staszica broszury *O statystyce Polski*, zakończonej znamiennym hasłem: „Waleczny narodie! Przestrzegam, użytkuj z czasu”, rozgorzała publiczna dyskusja nad przeszłością i przyszłością Polski. Uczestniczyli w niej przedstawiciele różnych orientacji politycznych oraz znani ludzie nauki. Wymień imiona i nazwiska przynajmniej czterech uczestników tej dyskusji oraz podaj przedstawione racje.
108. Staszic wypowiadał się w swoich dziełach na temat podatków. Jakie podatki wyróżniał i jak proponował ustalić ich wysokość?
109. W czym Staszic upatrywał „przyczynę szkodliwości Żydów”?
110. Zgodnie z wolą Staszica bank pożyczkowy Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego udzielał kredytów wyłącznie na cele inwestycyjne. Wymień te cele.
111. *Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego* składają się z 19 rozdziałów, których tytuły określają najważniejsze problemy związane z reformą Rzeczypospolitej. Wymień co najmniej 10 takich problemów (tytułów rozdziałów) oraz krótko przedstaw ich treść.
112. Staszic w *Przestrogach dla Polski* wielokrotnie powołuje się na przykłady innych krajów europejskich (w sensie pozytywnym bądź negatywnym w różnych kontekstach rozważań o sytuacji Polski, o jej polityce wewnętrznej i zagranicznej, o charakterze Polaków itp.). Jakie przykłady godne naśladowania Staszic podaje, a przed czym Polaków przestrzega?
113. W jednym z rozdziałów *Przestróg dla Polski* Staszic wymienia trzy grupy praw, które powinny określać tzw. „kontrakt społeczny”. Nazwij i scharakteryzuj te grupy praw.
114. W *Uwagach nad życiem Jana Zamoyskiego* czytamy m.in.: „Polsce trzeba koniecznie aliansu. A nie aliansu politycznego, lecz naturalnego”. Co oznacza w dzisiejszym języku „alians naturalny”?
115. Staszic pisze w *Uwagach nad życiem Jana Zamoyskiego*: „Niechaj obiorą jedną osobę z najmocniejszych w Europie panujących domów. Tej niech oddadzą tron z dziedzictwem [...] pod tymi trzema warunkami”. Jakie to warunki i który z krajów europejskich Staszic podaje jako przykład uniezależnienia się od rosnących wpływów niemieckich?
116. W październiku 1820 r. podczas sesji sejmowej wniesiono skargę przeciwko Staszicowi i ministrowi Stanisławowi Potockiemu. Kto wniósł skargę i jako przedstawił zarzut?
117. Walery Goetel wyraził pogląd, że na kształtowanie się osobowości Staszica oraz na jego późniejszy rozwój jako filozofa, działacza społecznego i ekonomicznego, a także jego przyrodniczy światopogląd decydujący wpływ mieli uczeni francuscy: d’Alembert, Raynal, Daubenton, Guettard, Buffon. Jakie dziedziny wiedzy (nauki) reprezentowali ci uczeni?
118. W końcu XVIII w. w naukach o Ziemi pojawiło się kilka teorii usiłujących wyjaśnić prapoczątek wszelkich zjawisk geologicznych (z jedną z nich wiązano dawniej nazwisko Staszica). Jakie to były teorie i kogo uważa się za ich twórców?
119. W *Uwagach nad życiem Jana Zamoyskiego* Staszic w pewnym miejscu pisze: „Gdybym był natenczas posłem, [...] byłbym krzyknął z mojej całej mocy: »Nie pozwalam«. Podobno za tyle złego, ten raz jeden przynajmniej byłoby dobrze uczyniło krajowi liberum veto”. Co tak bardzo wzburzyło Staszica, że napisał: „byłoby dobrze uczyniło krajowi liberum veto”?
120. Po utworzeniu w 1816 r. Uniwersytetu Warszawskiego Staszic stanął na czele Rady Ogólnej tej uczelni i „przeforsował” swojego kandydata na rektora. Kim był ów kandydat?

121. Staszic miał znaczący wpływ na rozwój budownictwa w Królestwie Polskim. W 1817 r. objął kierownictwo pewnego organu rządowego. Podaj pełną nazwę tego organu.
122. Staszicowski plan utworzenia „ciągłego zakładu fabryk żelaznych na rzece Kamiennej” zakładał budowę wielkiego kombinatu w ciągu wielu lat. Na ile lat miała być rozłożona realizacja tego planu oraz jakie miasto miało być centrum tego kombinatu?
123. W 1803 r. Staszic odbył kolejną podróż na obrzeże Gór Świętokrzyskich w celu dokładnej penetracji geologicznej tego terenu. Wymień przynajmniej cztery miejscowości, w okolicach których poznawał złoża i kopalnie rud żelaza.
124. Wymień nazwy przynajmniej ośmiu miejscowości (poza Warszawą), będących dziś siedzibami szkół klubowych TPSS, w których Staszic z pewnością bywał, bądź których okolice poznał w trakcie swoich licznych podróży.
125. Kiedy i za jakie osiągnięcia „Najjaśniejszy Cesarz i Król raczył najłaskawiej zaszczyścić JW. Radcę Stanu Staszica, dyrektora generalnego Kunsztów i Przemysłu w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji Orderem Orła Białego”. Podaj rok i okoliczności wystąpienia o odznaczenie dla Staszica.
126. W którym roku Staszic przedstawił projekt założenia w Warszawie szkoły głównej (uniwersytetu) oraz jakie przewidywał w niej wydziały?
127. W którym roku Staszic utworzył Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie, a w którym roku ustawa Towarzystwa została zatwierdzona przez cara?
128. Wymień nazwiska co najmniej dwóch, poza Staszicem, członków władz edukacyjnych Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego.
129. W którym roku Staszic zakupił dla Towarzystwa Przyjaciół Nauk domy na Kanonii i kiedy Towarzystwo rozpoczęło w nich urzędowanie?
130. Kto był ministrem edukacji w rządzie Królestwa Polskiego do 1820 r. i które z pism Staszica jest poświęcone jego osobie?
131. W którym roku Staszica pozbawiono urzędu kanclerza kolegiaty w Szamotułach?
132. Staszic napisał kilka pochwał znakomitych Polaków. Podaj nazwiska co najmniej trzech spośród nich.
133. Podaj rok pierwszego wydania Staszicowskich przekładów *Religii Racine’a* oraz poematu *O zapadnięciu Lizbony* Woltera.

B. Pytania dotyczące historii Polski i historii powszechnej

1. Wśród posłów i senatorów Sejmu Czteroletniego ukształtowały się trzy stronnictwa – podaj nazwy tych stronnictw.
2. W pierwszych latach swojego panowania Stanisław August utworzył w Warszawie szkołę średnią o charakterze wojskowym. Podaj nazwę szkoły, rok założenia i nazwisko jej komendanta.
3. W którym roku utworzono Legiony Polskie we Włoszech?
4. Stanisław August ustanowił Order Virtuti Militari dla upamiętnienia jednej z bitew wojny polsko-rosyjskiej. W którym roku i gdzie rozegrała się ta bitwa?
5. Podaj datę zdobycia Bastylia.
6. Kto i kiedy uchwalił Deklarację Praw Człowieka i Obywatela?
7. Kiedy została powołana, przez kogo oraz czym była „Komuna Paryża”?
8. Podaj datę przewrotu termidoriańskiego.
9. Podaj datę zamachu stanu 18 brumaire’a.
10. Podaj imiona i nazwiska dwóch znanych Polaków-uczestników walk o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki.
11. W jakich latach oddziały polskie, zorganizowane z inicjatywy gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, walczyły u boku wojsk francuskich i włoskich?
12. Jakie ziemie wchodziły w skład Księstwa Warszawskiego?
13. Kto był ministrem wojny Księstwa Warszawskiego i Naczelnym Wodzem Wojska Polskiego (otrzymał także rangę marszałka Francji)?
14. Ilu żołnierzy liczyła armia Księstwa Warszawskiego, biorąca udział w wyprawie Napoleona na Moskwę?
15. Ile razy był zwoływany sejm Królestwa Polskiego w latach 1815-1830?
16. Wymień przynajmniej trzy tajne związki, istniejące w Królestwie Polskim w latach 1815-1830.
17. W którym roku sejm odrzucił kodeks (projekt ustawy) Andrzeja Zamoyskiego?
18. Podaj dokładne daty otwarcia i zawieszenia obrad Sejmu Czteroletniego.
19. Kiedy odbył się sejm grodzieński (ostatni sejm Rzeczypospolitej)?
20. Podaj datę abdykacji króla Stanisława Augusta.
21. Kiedy nastąpiło nadanie Księstwu Warszawskiemu przez Napoleona konstytucji wzorowanej na konstytucji francuskiej?
22. Podaj datę „wielkiej bitwy narodów” (pod Lipskiem).

23. Kiedy i gdzie nastąpiło proklamowanie Królestwa Polskiego?
24. Kto został namiestnikiem Królestwa Polskiego po ogłoszeniu konstytucji nadanej przez cara Aleksandra I?
25. W którym roku powstała Komisja Edukacji Narodowej?
26. Podaj dokładną datę wprowadzenia Kodeksu Napoleona.
27. Podaj dokładną datę powołania Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego.
28. Podaj datę i miejsce podpisania porozumienia rosyjsko-pruskiego, do którego przyłączyła się także Austria, w którym ustalono granice pierwszego rozbioru Polski.
29. Podaj imię i nazwisko autora jednego z najciekawszych traktatów politycznych XVIII w., postulującego naprawę Rzeczypospolitej (traktat ten był zapewne znany autorowi *Uwag nad życiem Jana Zamoyskiego i Przestróg dla Polski*). Tytuł traktatu: *Głos wolny wolność ubezpieczający*.
30. Kto stanął na czele konfederacji związanej na początku obrad Sejmu Czteroletniego?
31. W którym roku i kto był organizatorem tzw. czarnej procesji, domagającej się praw dla mieszczan?
32. Kto miał prawo mianowania ministrów wchodzących w skład Rady Stanu Księstwa Warszawskiego?
33. Jaki dokument znosił poddaństwo chłopów w Księstwie Warszawskim?
34. W którym roku pieśń pt. *Mazurek Dąbrowskiego* została publicznie po raz pierwszy wykonana, a w którym stała się oficjalnie hymnem narodowym Polski?
35. Wymień imiona i nazwiska oraz lata panowania po śmierci Jana III Sobieskiego kolejnych królów zasiadających na tronie Polski.
36. Wymień tzw. prawa kardynalne, uchwalone w 1767 r. przez sejm, uznane za niezmiennie i stanowiące podstawę ustroju Rzeczypospolitej.
37. Wymień nazwy państw, których przedstawiciele tworzyli tzw. Komisję Ogólną podczas obrad kongresu pokojowego w Wiedniu (wrzesień 1814).
38. Jakie trzy główne postanowienia zawierała konstytucja z 22 lipca 1807 r. narzucona przez Napoleona Księstwu Warszawskiemu?
39. W listopadzie 1815 r. car Aleksander I podpisał konstytucję Królestwa Polskiego. Wymień pozytywne a następnie negatywne postanowienia tej konstytucji.
40. W którym roku wojska pruskie zajęły Piłę?
41. W Rzeczypospolitej Obojga Narodów w połowie XVIII w. istniały cztery szkoły wyższe o charakterze ogólnym. Podaj nazwy miast, w których te szkoły humanistyczne prowadziły kształcenie.
42. Podaj datę podpisania przez Austrię, Prusy i Rosję traktatu o utworzeniu Królestwa Polskiego i Wolnego Miasta Krakowa.

43. W którym roku powstała Komisja Oświecenia Narodowego i Wyznań Religijnych (ministerstwo) i kto stanął na jej czele?
44. Podaj datę i miejsce bitwy, w której armia napoleońska doznała klęski, w wyniku której Napoleon zrzekł się tronu i został zesłany na Wyspę Świętej Heleny.
45. Kogo w XVIII w. nazywano dysydentem?
46. Jaki sejm w XVIII w. nazywano sejmem konwokacyjnym?
47. Co oznacza nazwa „koliszczyna”?
48. Jakie terytoria utraciła Polska na skutek I rozbioru?
49. Co przewidywała konwencja rozbiorowa podpisana w Petersburgu 23 stycznia 1793 r.? Wymień ziemie, które w wyniku tej konwencji „przypadły” poszczególnym zaborcom.
50. Podaj datę i miejsce bitwy, jaką stoczyła 6-tysięczna armia Naczelnika Tadeusza Kościuszki w jej marszu na Warszawę.
51. Kto został Naczelnikiem po dostaniu się Tadeusza Kościuszki do niewoli rosyjskiej?
52. Jaką rolę w historii Polski odegrali adwokat Franciszek Barss i pisarz Józef Wybicki, przebywający po upadku powstania kościuszkowskiego na emigracji w Paryżu?
53. Wymień nazwy departamentów Księstwa Warszawskiego (wg podziału administracyjnego w latach 1807-1815).
54. Postanowienia kongresu wiedeńskiego nazywane są niekiedy „czwartym rozbiorem ziem polskich”. Na jakie części zostały podzielone ziemie polskie i jak zostały one „rozdzielone” pomiędzy Rosję, Prusy i Austrię?
55. W którym roku i kto zdecydował o powstaniu czasopisma „Monitor”, którego redaktorem był Ignacy Krasicki?